TILAAJALAHJANA 10 KPL 'PATRICIA BALLARD' -SYYSASTERIA

oma PIHA

2/2017 | 7,90 €
www.omapiha.info

AIDOSTI SUOMALAINEN JA ASIANTUNTEVA | PUUTARHA | PIHA | PATIO | PARVEKE

Harmoninen puutarha Kirkkonummella

Omenapuun vuosi

Herätys, pelargonit

20 tapaa tehdä aita

Yöttömän yön puutarha Pellossa

Muotopuutarha Bretagnessa

Pääsiäisasetelma pöytään

Pienten

kevätkukkien

paraati

Eija **remontoi etupihan** Hollannissa

Aarno Kasvin **leikkausohjeet puille**

Tomaatit ja paprikat **omista taimista**

PAL.VKO 2017-18 17002
6 414886 812390
681239-1702

Puutarhamatkalla

TEKSTI ja KUVAT Maaria Matsunaga

Vuonna 1620 valmistunut Le château de la Ballue edustaa arkkitehtuuriltaan Ludvig XIII:n tyyliä.

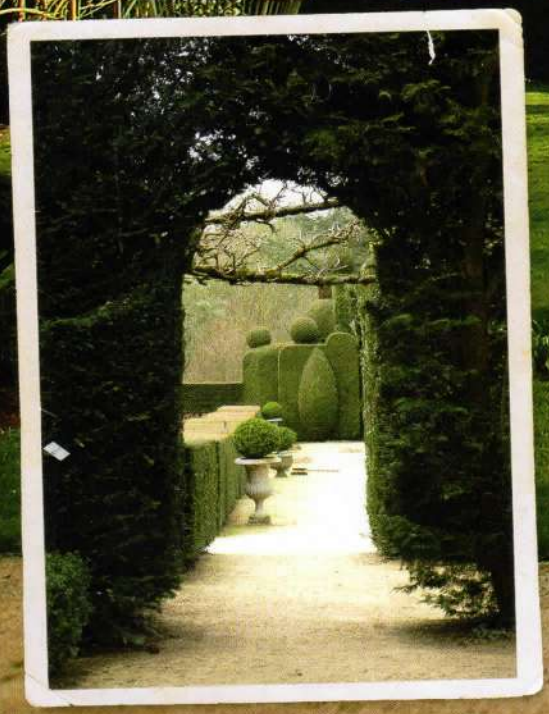

Château de la Balluen puutarha Ranskan Bretagnessa yhdistää tiukkaa geometriaa ja kujeilevaa yllätyksellisyyttä. Kantavaksi teemaksi nousee topiaria, puiden ja pensaiden muotoleikkauksen taide.

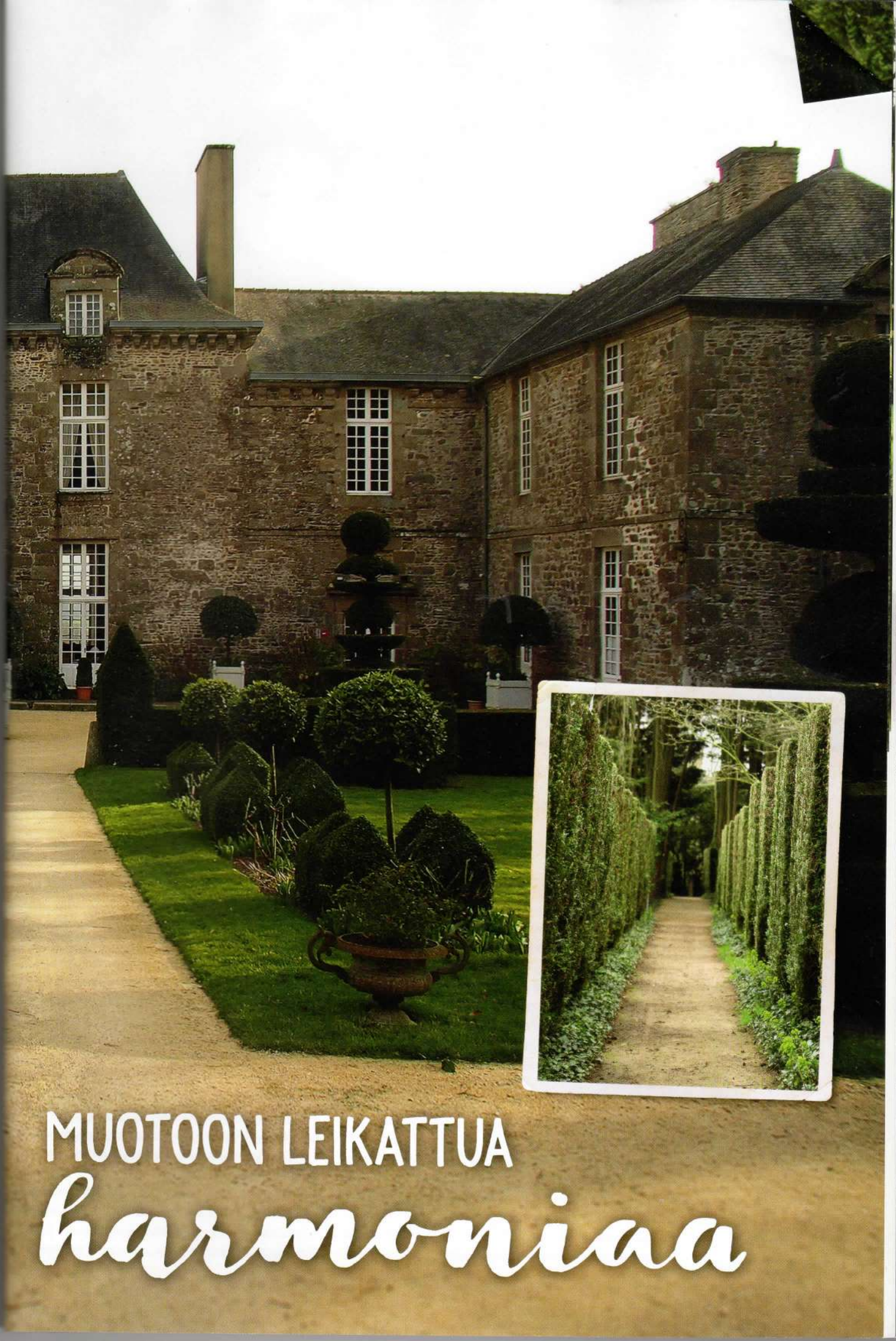

MUOTOON LEIKATTUA *harmoniaa*

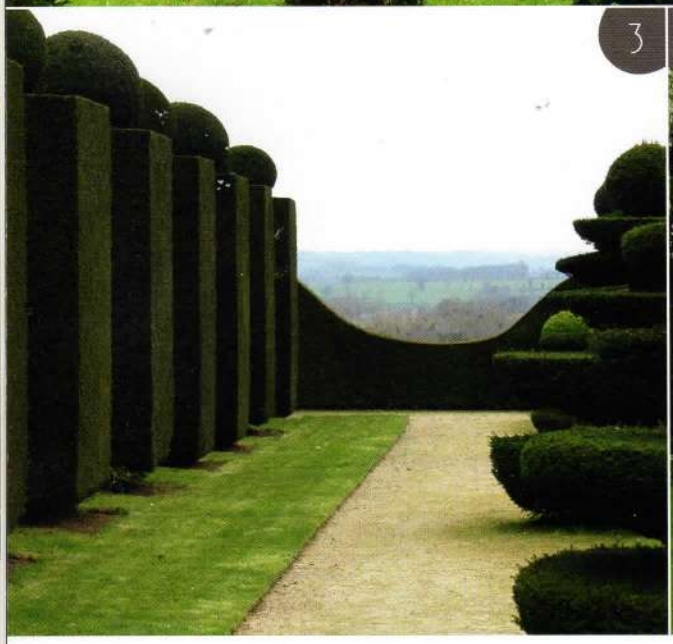

1. Dianan temppeliltä avautuu kaksoisperspektiivi. Lehmuskuja johtaa linnan edessä avautuvaan muotopuutarhaan. **2.** Dianan temppeli on toteutettu muotoonleikatuista jättituijista. Temppelin sisällä on moderni taideteos. **3.** Muotoon leikattujen pensaiden graafinen ilme on tarkkaan mietitty. **4.** Vapaasti kasvavat puut tuovat vastapainoa säännönmukaisesti leikatuille pensaille.

Pohjois-Bretagnen maaseudulla on rauhallista maaliskuun alussa. Vaaleankeltaiset esikot kukkivat ojanpenkalla, puut ovat vielä lehdettömiä. Traktori köröttelee tietä pitkin. Kevättyöt ovat täydessä käynnissä.

Tie kaartelee kumpuilevassa maisemassa ja johdattaa La Balluen linnalle, jonka puutarha kuuluu Ranskan merkittävimpiin. Portit ovat kuitenkin kiinni. Nurmea leikkaava puutarhuripoika huomaa orastavan epätoivoni ja lupaa kysyä rouvalta. Hetken päästä portti avautuu ja paljastaa jylhän graniittilinnan muotopuutarhoineen.

Sivummalla kahvilapöytien ääressä istuu nelihenkinen seurue, ja linnan emäntä **Marie-Françoise Mathiot-Mathon** tulee hymyillen ottamaan yllätysvieraat vastaan. Puutarha on tosiaan vielä kiinni ja avautuu vasta parin viikon päästä, mutta nyt kun hän on paikalla, niin tokihan vierailu onnistuu.

BAROKISTA MODERNIIN MUOTOKIELEEN

La Balluen nykyisen linnan historia ulottuu vuoteen 1616, jolloin bretagnelainen aatelismies **Gilles de Ruellan** rakennutti graniittilinnansa 1100-luvulta peräisin olleen linnoituksen paikalle. Linna puutarhoineen on kautta aikojen inspiroinut taiteilijoita ja kirjailijoita. Siellä ovat viihtyneet myös romantiikan suurmiehet René-François de Chateaubriand, Victor Hugo ja Honoré de Balzac.

Ranskan vallankumouksen myötä linna siirtyi valtion omistukseen, ja 1800-luvulla tiloissa toimi lasitehdas. Toisen maailmansodan jälkeen linna jäi tyhjilleen kolmeksikymmeneksi vuodeksi ja puutarhaan myllättiin perunamaa.

Vuonna 1973 uusi omistaja **Claude Arthaud** ryhtyi herättelemään linnaa ja puutarhaa uudestaan eloon. Futuristiarkkitehdit François-Hébert Stevens ja Paul Maymont suunnittelivat alkuperäisestä muotopuutar-

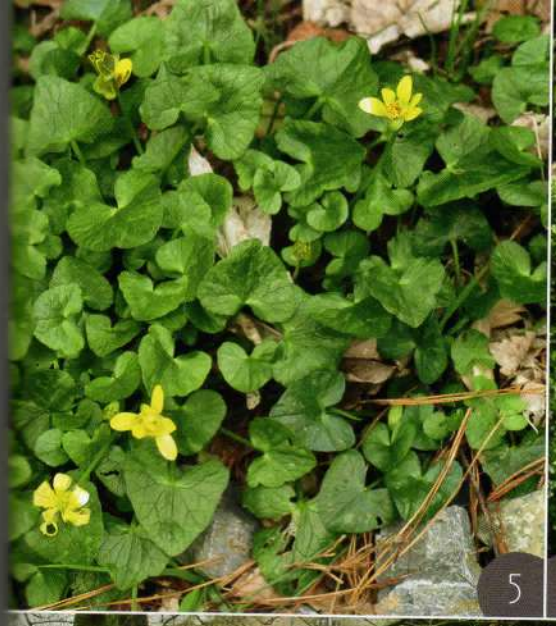

5. Keltakukkaiset mukulaleinikit saavat levitä alapuutarhan luonnonmaalla. **6.** Eläinhahmot ovat suosittu topiarian tyyppi. Joutsenemo poikueineen odottaa trimmausta. 7. Uudet pensaat ja kasvit kasvavat puutarhan taimistolla linnan vieressä. Polku johtaa saunalle ja porealtaalle. **8.** Sinisadeköynnökset ovat dramaattisia paljainakin. ukkaan ne puhkeavat toukokuussa.

asta modernisoidun, matematiikkaan ja logiikkaan perustuvan version. Puutarhaan lisättiin Le Corbusierin piirustusten innoittama marjakuusilabyrintti sekä Arthaudin visioimat kolmetoista toisistaan poikkeavaa puutarhamaisemaa eli yllätystä.

Puutarhaa muokattiin jälleen uusien omistajien myötä vuonna 1995. Nyt siihen lisättiin historiallisia ja kulttuurisia viittauksia ja se sai salaperäisen tunnelmansa valon ja varjon leikin avulla.

KOLMETOISTA YLLÄTYSTÄ

Manieristisen puutarhan kolmetoista yllätystä kutkuttavat esteettistä silmää sekä kehottavat kuuntelemaan luonnon ääniä ja nauttimaan kukkien tuoksusta. Italialaisen renessanssipuutarhan teemoja mukaillen ne heijastelevat myös muita kulttuurin aloja, kuten taidetta ja kirjallisuutta.

Heti alkuun astutaan kultasateen ja valkoisen sterian alitse vihreään näköalahuoneeseen, joka sypresseineen viittaa Toscanaan. Valtavan kuningasmagnolian varjossa viihtyvät saniaiset.

Pian saadaan myös esimakua topiarian eli puiden ja pensaiden koristeleikkauksen taiteesta. Tiiviisti sijoitetut puksipuut, marjakuuset ja orjanlaakeripensaat on leikattu säntillisiksi palloiksi, kartioiksi ja neliöiksi. Osa kartioista on saanut ilmavuutta kerroksellisuudella. Eläinhahmot sen sijaan kaipaisivat pientä trimmausta, mutta kyllä joutsenemon poikueineen nytkin tunnistaa. Eri puolille puutarhaa sijoitetut taideteokset kunnioittavat puolestaan linnan historiaa kulttuurivaen suosimana paikkana.

Maaliskuun alussa lehtipuut ovat vielä paljaita ja tuoksuvat ruusut, jasmiinit ja lumpeet saavat toistaiseksi odottaa. Mutta vienoa kevään kukintaa on jo havaittavissa. Valkoiset ja violetit krookukset nousevat talven jäljiltä vihreästä maasta, ja kulmikkaiksi pylväiksi muotoiltuja marjakuusia pehmentävät limenvihreät jouluruusut. Ilahdun huomatessani, että

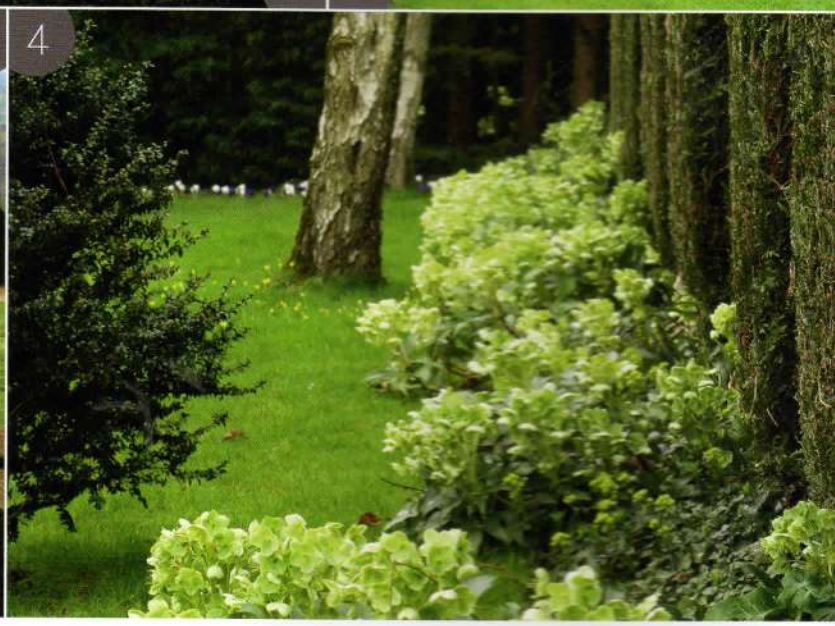

1. La Balluen linna ja sen lukuisat topiariat muodostavat kiehtovat yhdistelmän. Linnaa lähimpänä ovat kuningasmagnolia ja saniaislehto. **2.** Topiarian muodot ovat moninaiset. Matalat pensaat on muotoiltu pisaroiksi ja hatuiksi, niille tekevät seuraa kulmikkaat pylväät. **3.** Modernin muotopuutarhan tiukka geometria ja laaksomaisemien luonnollinen ilme yhdistyvät saumattomasti toisiinsa. **4.** Limenvihreät jouluruusut tuovat uutta sävyä vihreään väripalettiin.

näin taiten hoidetussa puutarhassa tulee vastaan myös muita kotipihoilta tuttuja kasveja, kuten talvioita, poimulehtiä ja mukulaleinikkejä. Kullakin niillä on tarkasti valikoitu paikkansa muotoonleikattujen pensaiden juurella tai romanttisella viheriöllä.

MATEMATIIKKAA JA TOPIARIAN TAIDETTA

Puutarhan päädystä olevalta Dianan temppeliltä tehdään täyskäännös ja jatketaan lehmuskujaa pitkin moderniin muotopuutarhaan. Nämä kaksi täysin erilaista puutarha-aluetta on erotettu toisistaan sinisade- eli visteriakujanteella. Neliskanttisten marjakuusipilarien välissä kiemurtelevat köynnökset ovat näyttäviä paljainakin, ja täyteen loistoonsa ne puhkeavat violetinsinisen kukinnan aikana huhtikuun lopulla.

Geometrisen puutarhan harmonia syntyy matemaattisesta järjestyksestä, johon muotoon leikatut pensaat yhdistyvät. Pallojen, neliöiden ja kartioiden lisäksi pensaista on muotoiltu pyörteisiä spiraaleja ja suihkulähteitä. Osa vartetuista pallopuista on sijoitettu ruukkuihin.

Puutarha päättyy leveään, laineilevaksi muotoiltuun aidanteeseen, jonka takaa avautuvat laaksomaisemat. Muotopuutarha on suunniteltu katseltavaksi linnan ikkunoista, jolloin rakennettu maisema yhdistyy sulavana kokonaisuutena luonnolliseen maisemaan.

PUUTARHAA JA LUONTOA KUNNIOITTAEN

Venuksen portin takaa kurkisteleva keltakukkainen hopea-akaasia eli mimosapuu houkuttelee jatkamaan alas laaksoon. Portaita reunustavat siniset ja violetit krookukset, edempänä olevaa viheriöivää niittyä täplittävät keltaiset mukulaleinikit.

Varsinaisen puutarhan ulkopuolella on säntillisyys poissa. Polku johtaa lammelle, jossa uiskentelevat mustakaulajoutsenet ja sorsat. Linnan vieraille varattu sauna on nyt lukittu ja poreallas peitetty. Edempänä on puutarhan oma taimisto, jossa kasvatetaan uusia pensaita ja muita kasveja. Alue on järjestetty punotuin risuaidoin ja lautareunuksin, hyönteishotelli tarjoaa asuinpaikan pölyttäjille.

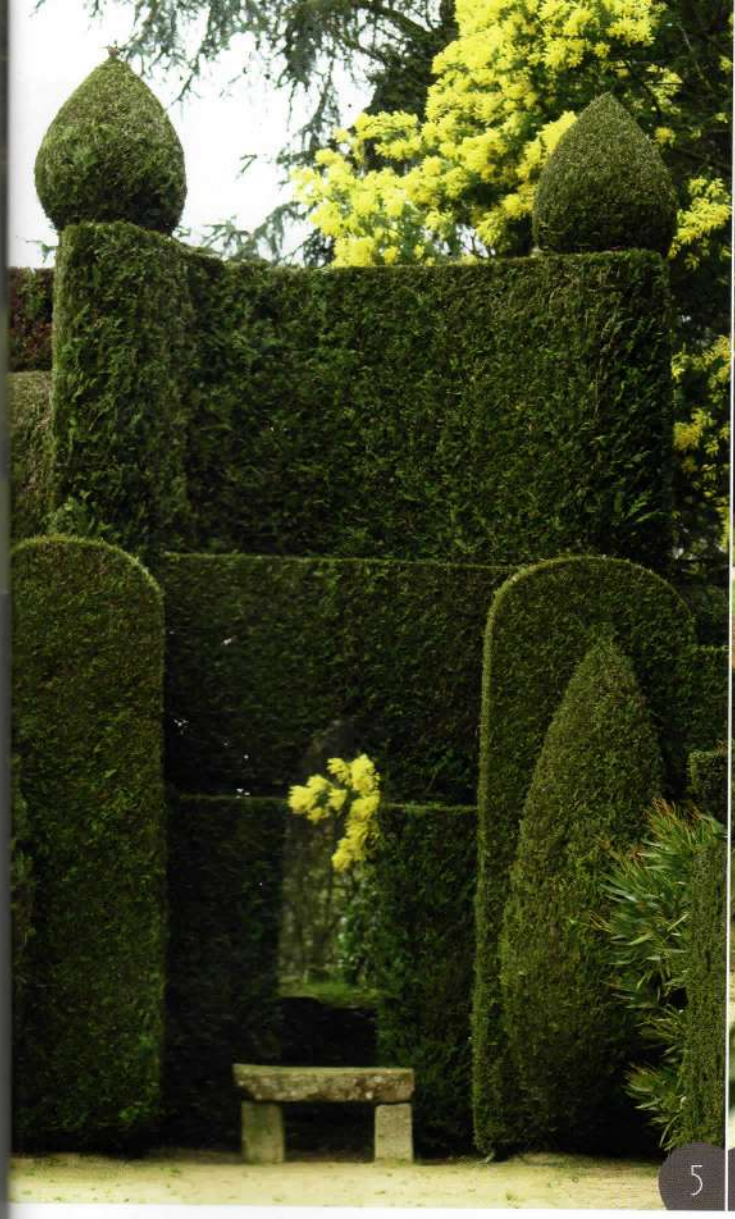

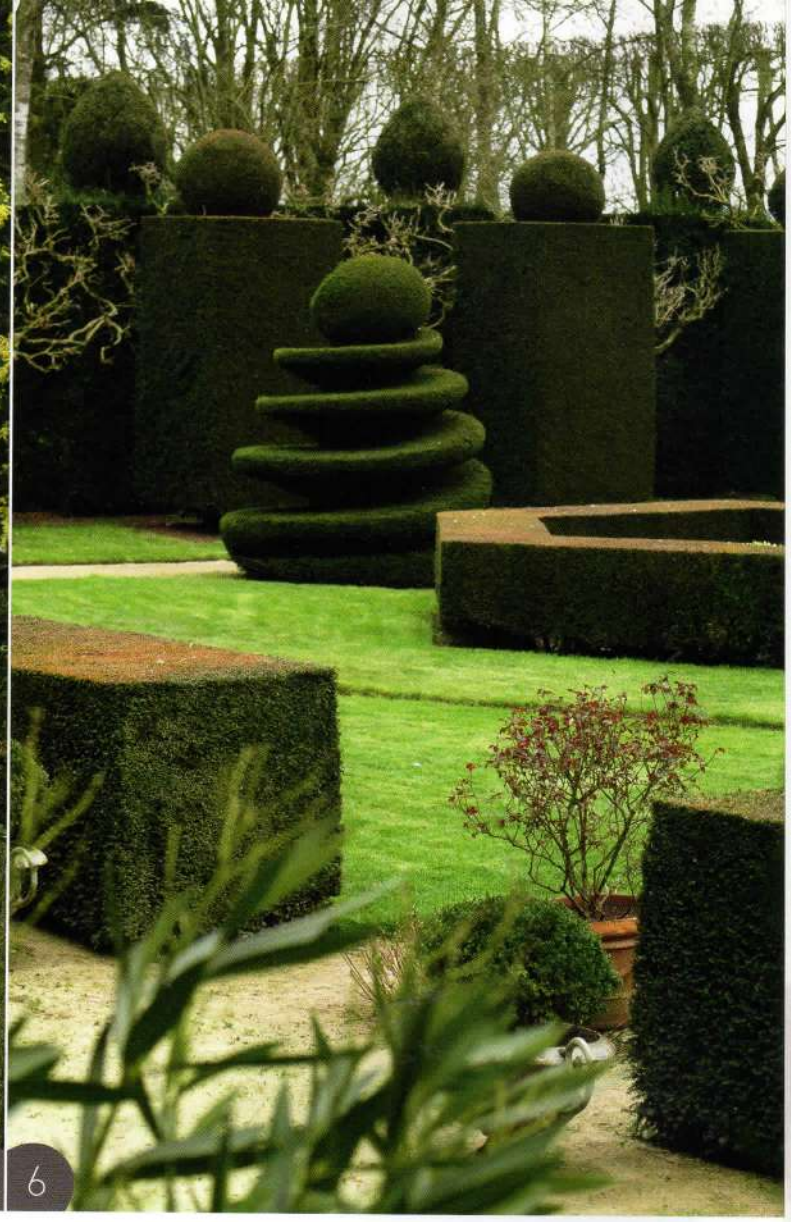

5. Linnan kulmalla nousee Venuksen portti. Keltakukkainen mimosa eli hopea-akaasia kurkistelee Venuksen portin ikkunasta. **6.** Muotoon leikatut pensaat ovat näyttäviä varhain keväälläkin.

La Balluen puutarhaa hoidetaan luontoa kunnioittaen, mikä näkyy lehtikatteiden käyttämisessä ja tarkkaan suunnitellussa kastelujärjestelmässä. Kemiallisia hyönteismyrkkyjä ei käytetä lainkaan ja rikkaruohotkin kitketään käsin. Luonnon monipuolisuutta edistetään myös huolehtimalla lintujen ruokinnasta ja suojelemalla lepakoita.

Palaamme takaisin linnan edustalle, missä emäntämme odottelee labradorinnoutajansa kanssa. Puutarhuripoika on jo lähtenyt, samoin kahviseurue. Ihastellessani ääneen muotoleikkausten taidokkuutta toteaa rouva Mathiot-Mathon leikkaamisen olevan todella vaativaa työtä ja etsivänsä parhaillaan uutta pääpuutarhuria. Tapaamamme seurue oli itse asiassa työhaastattelu, ja vaikka kokelas oli asiantunteva puutarhuri, oli hänkin empinyt ottaa vastuun La Balluen topiarioista.

– Mutta tulkaa toki uudestaan kun visteriat kukkivat, rouva mainitsee vielä, ja me lupaamme. Jonakin päivänä, se on varmaa. ■

Matkalle

Le Château de la Ballue sijaitsee Pohjois-Bretagnessa vajaan 30 kilometrin päässä Saint-Malosta ja Le Mont Saint-Michelin luostarisaarelta. Parhaiten paikalle pääsee autolla, Antrainin pikkukaupungin jälkeen ohjaavat tienviittat.

Puutarha on avoinna klo 10–18.30 kesäkuusta lokakuulle päivittäin sekä 16.3.–31.5. ja 2.10.–12.11. torstaista sunnuntaihin. Muina aikoina vierailu on mahdollista etukäteen sovittuna ajankohtana.

Pääsymaksu on 9,50 euroa, vuosikortti 26 euroa. Lipunmyynnin yhteydessä on kahvio ja puutarha-aiheinen myymälä. Kooltaan puutarha on yli kaksi hehtaaria ja vierailuun on hyvä varata tunti tai puolitoista.

Linnassa toimii tasokas aamiaismajoitus saunoineen ja porealtaineen. Huoneiden ikkunoista avautuvat näkymät muotopuutarhaan ja puutarhavierailu kuuluu huoneen hintaan.

Le château de la Ballue
35560 Bazouges la Pérouse, Ranska
www.la-ballue.com